

Dákos-tó, homokbánya (KÖH 78683): A község határának Ny-i, Rárapordánnyal határos részén, az ún. Dákos-tó Ny-i oldalán markáns homokvonulat hívja fel magára a figyelmet. A domb tetején felhagyott homokbánya gödre tátong. A bányát az 1960–70-es és 80-as években használták. A domb legmagasabb részén a bányától É-ra és ÉK-re számos őskori és elszórtan néhány középkori cseréptöredéket találtam.

Dákos-tó (KÖH 78685): Az iménti lelőhelytől DK-re a Dákos-tó D-i oldalán hasonló magasságú homokdomb található, melynek növényzettől mentes felszínén erősen kopott, jellegtelen őskori cseréptöredékeket és néhány római gyanús edénytöredéket gyűjtöttem. A leletanyag intenzitása közepes.

Előhegy (KÖH 78697): A Másodhegygel párhuzamosan futó dombvonulat az ún. Előhegy, mely É felé félszigetszerűen benyúlik az Értói-rét nevű mocsaras részre. A dombvonulat felszínén, ritka vetésben nagyszámú leletanyagot gyűjtöttem. A D-i részen közepes intenzitással jelentkeztek atipikus őskori és Árpád-kori cseréptöredékek, míg É-on nagy mennyiségben került elő ugyancsak őskori (késő bronzkori) és kelta kerámiaanyag, ez utóbbiak között a féltényérnyi nagyságúak sem voltak ritkák. Északon Árpád-kori lelet már nem került elő. A lelőhelyen edénytöredékek mellett kisebb-nagyobb paticsdarabokat, kiégett tapasztás-töredékeket és állatcsontokat is találtam.

Előhegy II. (KÖH 78699): A dombvonulat DK-i irányú folytatásában egy kisebb, ovális alakú kiemelkedés található. A kiemelkedésen – ugyancsak gyér vetésben – intenzíven jelentkeztek késő bronzkori, kora vaskori, késő vaskori, római kori és Árpád-kori edénytöredékek. A felszínen számos teguladarab és terméskötőredék is hevert, ami római kori épület maradványaira utal. Az említettek mellett állatcsontokat, számos tapasztástöredéket (ág- vagy nádlenyomatatos darabokat is) találtam.

Irtás-dűlő (KÖH 78703): A falutól közvetlenül Ny-ra, a Fábán-tó D-i oldalán, az Irtás-dűlőben az előzőkhöz hasonló markáns homokvonulat figyelhető meg. A dombvonulat É-i, kiemelkedő részén nagy területen (400×200 m) találtam középső bronzkori (mészbetétes), késő bronzkori, kelta és római kori cseréptöredékeket. A leletanyag közepes intenzitással jelentkezett.

Másodhegy (KÖH 78693): Az Urasági-tag lelőhelytől É-ra, két ÉNy–DK irányú, több kiemelkedésből álló dombvonulat figyelhető meg, melyek közül a keletit Előhegynek, a nyugatit Másodhegynek nevezik. Régészeti szempontból mindkettő sokat ígérő helynek tűnt. A Másodhegy D-i kiemelkedő részén kezdtem a bejárást. A meredek oldalú domb teljes területén találtam leletanyagot: római kori, Árpád-kori és néhány kora vaskori fekete polírozott felületű cseréptöredék jelentkezett, előkerült egy csiszolt kővéső töredéke is. A kiemelkedés legmagasabb részén mintegy 70×70 m nagyságú területen kerámia-töredékek mellett tegula-, imbrex-, és terméskődarabok heverték a felszínen. Valószínűleg római (villa)épület állhatott ezen a helyen.

Másodhegy II–III. (KÖH 78695): A Másodhegy lelőhelytől ÉNy-ra, az Értói-rét nevű mélyedés (hajdani tófenék) Ny-i oldalán, szabálytalan alakú markáns kiemelkedés található, mely szintén része a Másodhegynek. A két kisebb mélyedés közé zárt domb felszínén nagy mennyiségben találtam őskori (késő bronzkori), Árpád-kori és római kori kerámia-töredékeket. Az Árpád-kori leletanyag inkább a domb K-i, míg az őskori leletek inkább a Ny-i részén kerültek elő. Ettől a lelőhelytől D-re, egy kisebb mélyedés D-i oldalán szintén jelentős magasságot elérő dombhát terül el. A domb felszínén megint nagy számban találtam őskori (késő bronzkori) és elszórtan római kori edénytöredékeket. Valószínűsíthető, hogy a Másodhegy II. és a Másodhegy III. lelőhely egymással összefügg.

Urasági-tagra-dűlő (KÖH 78691): A Bodonhelyről Egyed felé vezető széles földút É-i oldalán, nagy területen Árpád-kori leletek (cserépbográcsok, fazekak töredékei) jelentkeztek a gyér gabonavetésben. A 11–12. századra datálható felszíni leletek intenzitása alapján kisebb falutelepülés maradványait rejti a föld. A lelőhely D-i határát az egyedi út képezi, Ny-i részén egy régi táblahatároló árok halad végig. Megjegyzendő, hogy az árok Ny-i oldalán is kerültek elő kerámia-töredékek, de már csak szórványosan.

TAKÁCS KÁROLY

59. Bogyiszló határa

(Tolna megye) Ó, Ró, A, Tő

2010. március 3-án terepbejárást és műszeres lelőhelyfelderítést végeztünk Tolna külterületén, a tolnai szennyvíztelep fejlesztéséhez és új szennyvízvezeték építéséhez kapcsolódóan. A terepbejárást során a tervezett szennyvízvezeték nyomvonalát kutattuk, a vezeték gerincvonalától 50–50 m szélességben.

Doromlás-dűlő (KÖH 72965): A Bogyiszló-Möcse településrésztől ÉK-i irányban a Doromlás-dűlőben azonosítottunk új régészeti lelőhelyet. A felszínen gyűjthető kerámia-töredékek alapján római kori és kora újkori (török kori) lelőhely valószínűsíthető. A leletek közül kiemelkedik egy török kori pipa csonkja, valamint egy zöld mázas kerámia töredéke.

Sipsa-dűlő (KÖH 72963): A Bogyiszló-Möcse településrésztől ÉK-i irányban a Sipsa-dűlőben azonosítottunk újabb régészeti lelőhelyet. A felszínen gyűjthető kerámia-töredékek alapján valószínűleg őskori és népvándorlás kori (avar). A leletek nagy része itt durva kerámia.

Munkatársak: Tóth Bálint, Vadas Livia, Szabó Domán.

LIGNER JÁCINT

60. Boldog, Surján III.

(KÖH 76711)

(Heves megye) Sza, Kk?

2010 májusában terepbejárást végeztünk tervezett települési szilárdhulladék lerakók rekultivációját meg-